



WALES **AUDIT** OFFICE
SWYDDFA **ARCHWILIO** CYMRU

Adroddiad Archwilio Blynyddol 2011

Awdurdod Heddlu Dyfed-Powys

Cyhoeddwyd: Tachwedd 2011

Cyfeirnod y ddogfen: 566A2011

Statws yr adroddiad

Roedd y tîm a gyflawnodd y gwaith yn cynnwys John Herniman, Jason Garcia, Andy Bruce, Gareth Hingston, Julie Owens, Andrea Williams a David Williams.

Paratowyd y ddogfen hon at ddefnydd mewnol Awdurdod Heddlu Dyfed Powys fel rhan o'r gwaith a gyflawnir yn unol â swyddogaethau statudol, y Cod Ymarfer Archwilio a'r Datganiad o Gyfrifoldebau a gyhoeddwyd gan Archwilydd Cyffredinol Cymru.

Nid oes unrhyw gyfrifoldeb ar Swyddfa Archwilio Cymru (yr Archwilydd Cyffredinol a'i staff) na'r archwilydd penodedig, lle y bo'n gymwys, mewn perthynas ag unrhyw aelod, cyfarwyddwr, swyddog na chyflogai arall yn unigol, nac i unrhyw drydydd parti.

Os gwneir cais am wybodaeth y gallai'r ddogfen hon fod yn berthnasol iddi, tynnir sylw at y Cod Ymarfer a gyhoeddwyd o dan adran 45 o Ddeddf Rhyddid Gwybodaeth 2000. Mae Cod adran 45 yn nodi'r arfer a ddisgwylir gan awdurdodau cyhoeddus wrth ymdrin â cheisiadau, yn cynnwys ymgynghori â thrydydd partion perthnasol. Mewn perthynas â'r ddogfen hon, mae Archwilydd Cyffredinol Cymru (a, lle y bo'n gymwys, ei archwilydd penodedig) yn drydydd parti perthnasol. Dylid anfon unrhyw ymholiadau ynglŷn â datgelu neu aildefnyddio'r ddogfen hon i Swyddfa Archwilio Cymru yn infoofficer@wao.gov.uk.

Cynnwys

Adroddiad cryno	4
Adroddiad manwl	
Defnyddiwyd adnoddau'r Awdurdod yn gywir ym mhob ffordd berthnasol a rhoddwyd cyfrif amdanynt yn briodol	6
Paratowyd cyfrifon yr Awdurdod ar gyfer 2010-11 yn briodol ac roeddent yn gywir ym mhob ffordd berthnasol ac mae gwaith yn parhau i sicrhau bod holl drafodion a balansau Awdurdodau Heddlu Cymru yn cael eu trin mewn modd cyson	6
Cyflawnodd yr Awdurdod ei dargedau o ran ei gyllideb refeniw ar gyfer 2010-11 ac mae'n parhau i ymateb i'r heriau ariannol sylweddol sydd o'i flaen	7
Roedd gan yr Awdurdod amgylchedd rheolaeth fewnol effeithiol i leihau'r risg o gamddatganiadau perthnasol yn y datganiadau ariannol	8
Roedd systemau ariannol pwysig yr Awdurdod yn cael eu rheoli a'u gweithredu'n briodol yn ôl y bwriad	8
Mae gan yr Awdurdod drefniadau corfforaethol priodol ar waith i ddefnyddio adnoddau'n effeithiol	9
Roedd gan yr Awdurdod drefniadau priodol yn 2010-11 i'w helpu i sicrhau darbodusrwydd, effeithlonrwydd ac effeithiolrwydd yn ei ddefnydd o adnoddau	9
Mae gwaith Arolygiaeth Cwnstablfaeth Ei Mawrhydi ar ymateb yr Awdurdod i bwysau ariannol yn ategu fy nghasgliad ynghylch y trefniadau i sicrhau gwasanaethau effeithlon, darbodus ac effeithiol	9
Atodiadau	
Casgliad ar drefniadau Awdurdod Heddlu Dyfed-Powys ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben 31 Mawrth 2011 ar gyfer sicrhau darbodusrwydd, effeithlonrwydd ac effeithiolrwydd yn ei ddefnydd o adnoddau	11
Meini prawf ar gyfer asesu trefniadau'r Awdurdod yn ystod 2010-11 o ran sicrhau darbodusrwydd, effeithlonrwydd ac effeithiolrwydd yn ei ddefnydd o adnoddau	13
Adroddiadau a gyhoeddwyd ers fy llythyr archwilio diwethaf	14

Adroddiad cryno

1. Mae'r Adroddiad Archwilio Blynyddol (yr Adroddiad) hwn i aelodau Awdurdod Heddlu Dyfed-Powys (yr Awdurdod) yn crynhoi'r casgliadau o'm harchwiliad ar gyfer 2010-11. Cyflwyno i aelodau'r Awdurdod y materion o bwys sy'n codi o'm harchwiliad, ynghyd â'm sylwadau ar faterion cyfredol eraill.
2. Ceir mwy o fanylion am agweddau penodol ar fy archwiliad yn yr adroddiadau ar wahân a gyflwynwyd yn ystod y flwyddyn. Trafodir yr adroddiadau hyn, a chytunir arnynt, gyda swyddogion ac fe'u cyflwynir i'r Is-bwyllgor Archwilio. Mae'r adroddiadau a gyhoeddwyd i'w gweld yn [Atodiad 3](#).
3. Gwneir nifer o gyfeiriadau yn yr Adroddiad hwn at ganllawiau a dogfennaeth a gyhoeddwyd gan yr Archwilydd Cyffredinol, yn cynnwys y Cod Ymarfer Archwilio (y Cod). Mae hwn yn cyfeirio at y Datganiad o Gyfrifoldebau Archwilwyr a Chyrff a Archwilir sy'n crynhoi cyfrifoldebau allweddol archwilwyr. Cynhaliwyd fy archwiliad yn unol â'r egwyddorion a nodwyd yn y Datganiad hwnnw. Dylid ystyried fy sylwadau am ganlyniadau fy archwiliad yng nghyd-destun y cefndir mwy ffurfiol hwnnw.
4. Cynlluniau yr archwiliad ar sail risg ac mae fy ngwaith archwilio wedi canolbwyntio ar eich risgiau ariannol a gweithredol sylweddol sy'n berthnasol i'm cyfrifoldebau archwilio. Mae'r gwaith archwilio wedi'i strwythuro ar sail elfennau allweddol fy nghyfrifoldebau fel y'u nodir yn y Cod. Mae Amlinelliad o Archwiliad 2011 yn nodi'r ffi archwilio arfaethedig, sef £65,058 (ynghyd â TAW), a bydd y ffi derfynol yn unol â'r ffi arfaethedig.
5. Rwyf wedi dod i'r casgliad bod adnoddau'r Awdurdod, ym mhob ffordd berthnasol, wedi'u defnyddio'n gywir ac y rhoddwyd cyfrif amdanynt yn briodol yn 2010-11:
 - paratowyd cyfrifon yr Awdurdod ar gyfer 2010-11 yn briodol ac roeddent yn gywir ym mhob ffordd berthnasol ac mae gwaith yn parhau i sicrhau bod holl drafodion a balansau Awdurdodau Heddlu Cymru yn cael eu trin mewn modd cyson;
 - cyflawnodd yr Awdurdod ei dargedau o ran ei gyllideb refeniw ar gyfer 2010-11 ac mae'n parhau i ymateb i'r heriau ariannol sylweddol sydd o'i flaen;
 - roedd gan yr Awdurdod amgylchedd rheolaeth fewnol effeithiol i leihau'r risg o gamddatganiadau perthnasol yn y datganiadau ariannol;
 - roedd systemau ariannol pwysig yr Awdurdod yn cael eu rheoli a'u gweithredu'n briodol, yn ôl y bwriad.
6. Mae gan yr Awdurdod drefniadau corfforaethol priodol ar waith i ddefnyddio adnoddau'n effeithiol:
 - roedd gan yr Awdurdod drefniadau priodol yn 2010-11 i'w helpu i sicrhau darbodusrwydd, effeithlonrwydd ac effeithiolrwydd yn ei ddefnydd o adnoddau;
 - mae gwaith Arolygiaeth Cwnstabiliaeth Ei Mawrhydi ar ymateb yr Awdurdod i bwysau ariannol yn ategu fy nghasgliad ynghylch y trefniadau i sicrhau gwasanaethau effeithlon, darbodus ac effeithiol.
7. Cytunwyd ar yr Adroddiad hwn gyda'r Cyfarwyddwr Cyllid ac Adnoddau a swyddogion perthnasol eraill. Caiff yr Adroddiad ei gyflwyno i'r Is-bwyllgor Archwilio ar 14 Rhagfyr 2011 a rhoddir copi i bob aelod o'r Awdurdod.

-
8. Fy nod yw cynnal archwiliad o safon uchel sy'n gwneud cyfraniad cadarnhaol ac ymarferol ac sy'n ategu agenda'r Awdurdod ei hun. Rwyf yn cydnabod pa mor werthfawr yw eich cydweithrediad a'ch cymorth er mwyn cyrraedd y nod hwn a hoffwn ddiolch i chi am y cymorth a'r cydweithrediad a roddwyd yn ystod yr archwiliad.

John Herniman
Dros ac ar ran yr Archwilydd Penodedig

Dyddiad: Tachwedd 2011

Adroddiad manwl

Defnyddiwyd adnoddau'r Awdurdod yn gywir ym mhob ffordd berthnasol a rhoddwyd cyfrif amdanynt yn briodol

9. Y datganiadau ariannol yw'r ffordd hanfodol i'r Awdurdod roi cyfrif am y modd y mae'n gwarchod yr adnoddau sydd ar gael iddo a'i berfformiad ariannol wrth ddefnyddio'r adnoddau hynny.
10. Fel archwilydd allanol yr Awdurdod, mae'n ofynnol i mi archwilio'r datganiadau ariannol a chyflwyno adroddiad archwilydd sy'n cynnwys barn ynghylch a yw'r datganiadau ariannol yn rhoi darlun teg o sefyllfa ariannol yr Awdurdod ar ddiwedd y flwyddyn.

Paratowyd cyfrifon yr Awdurdod ar gyfer 2010-11 yn briodol ac roeddent yn gywir ym mhob ffordd berthnasol ac mae gwaith yn parhau i sicrhau bod holl drafodion a balansau Awdurdodau Heddlu Cymru yn cael eu trin mewn modd cyson

11. Cafodd datganiadau ariannol drafft yr Awdurdod eu paratoi a'u cymeradwyo cyn 30 Medi 2011, yn unol â gofynion Rheoliad Cyfrifon ac Archwilio (Cymru) 2010.
12. 2010-11 oedd y flwyddyn ariannol gyntaf y bu'n rhaid i awdurdodau'r heddlu lunio datganiadau ariannol o dan Safonau Adrodd Ariannol Rhyngwladol (IFRS). Gwnaethom weithio gyda rheolwyr i gymhwyso IFRS am y tro cyntaf ac, ar y cyfan, addasodd y staff cyllid yn dda i ofynion trymach IFRS.
13. Mae'n ofynnol i mi o dan Safon Archwilio Rhyngwladol (ISA) 260 gyflwyno adroddiad ar faterion sy'n codi o'm gwaith i'r 'rhai sy'n gyfrifol am lywodraethu' (yr Awdurdod) cyn i mi roi fy marn archwilio ar y cyfrifon.
14. Cyflwynais adroddiad ar y materion hyn i Awdurdod yr Heddlu ar 19 Medi 2011. Nodir y materion allweddol yn [Arddangosyn 1](#).

Arddangosyn 1: Materion a nodwyd yn yr Adroddiad ar yr Archwiliad o Ddatganiadau Ariannol

Gofyniad adrodd	Ymateb yr Archwilwyr
Safbwyntiau ynglŷn â'r agweddau ansoddol ar arferion cyfrifyddu ac adroddiadau ariannol yr endid.	Ni chododd unrhyw faterion.
Addasiadau disgwylidig i adroddiad yr archwilydd.	Nid oedd angen gwneud unrhyw addasiadau i adroddiad yr archwilydd.

Gofyniad adrodd	Ymateb yr Archwilwyr
Camddatganiadau nas addaswyd.	Ni chafwyd unrhyw gamddatganiadau nas cywirwyd.
Gwendidau perthnasol yn y systemau cyfrifyddu a rheolaeth fewnol a nodwyd yn ystod yr archwiliad.	Ni chododd unrhyw faterion.
Materion y mae'n ofynnol iddynt, o dan safonau archwilio eraill, gael eu cyfleu i'r rhai sy'n gyfrifol am lywodraethu.	Ni chododd unrhyw faterion.
Unrhyw faterion perthnasol eraill sy'n ymwneud â'r archwiliad.	Gwnaethom adrodd un mater arall i chi: <ul style="list-style-type: none"> Bu cytundeb cychwynnol ar driniaeth gyfrifyddu trafodion Awdurdodau Heddlu Cymru, ond ni chafodd ei chadarnhau yn derfynol ac ni chafodd ei hadlewyrchu yn natganiadau ariannol 2010-11. Rhaid mynd i'r afael â hyn yn 2011-12.

- Ar 30 Medi 2011, rhoddais fy marn ar gyfrifon yr Awdurdod. Deuthum i'r casgliad fod y cyfrifon yn rhoi darlun cywir a theg o sefyllfa ariannol yr Awdurdod ar 31 Mawrth 2011 ac o'i incwm a'i wariant, ei enillion a'i golledion a'i lifau arian parod am y flwyddyn a ddaeth i ben bryd hynny.
- Yn ddiweddar, rydym wedi cwblhau'r archwiliad o ffurflen Cyfrifon y Llywodraeth Gyfan. Roedd y ffurflen wedi'i llunio'n briodol ac nid oedd unrhyw faterion o bwys i gyflwyno adroddiad arnynt.

Cyflawnodd yr Awdurdod ei dargedau o ran ei gyllideb refeniw ar gyfer 2010-11 ac mae'n parhau i ymateb i'r heriau ariannol sylweddol sydd o'i flaen

- Mae gan yr Awdurdod hanes da o weithredu o fewn ei gyllideb refeniw a pharhaodd hyn yn 2010-11. Gweithredwyd o fewn y gyllideb refeniw am y flwyddyn, sef £93.3 miliwn, gyda'r Awdurdod yn trosglwyddo £4.7 miliwn i gronfeydd wedi'u clustnodi. Ar 31 Mawrth 2011 roedd cyfanswm o £28.115 miliwn o gronfeydd wrth gefn y gellid eu defnyddio a oedd yn cynnwys cronfa wrth gefn gyffredinol o £2.8 miliwn.
- Mae'r Awdurdod yn parhau i gael adroddiadau rheolaidd gan y Cyfarwyddwr Cyllid ac Adnoddau ar wariant a'r sefyllfa o'i chymharu â'r gyllideb. Dengys yr adroddiadau hyn y cynnydd a gaiff ei wneud o ran bodloni gofynion y cynlluniau lleihau costau gweithredol ac adrannol. Mae llwyddiant y cynlluniau hyn a'r ffordd effeithlon y mae Ymgyrch Sage wedi cael ei rheoli yn helpu i wella gallu'r Awdurdod i ateb heriau ariannol sy'n deillio o'r adolygiad cynhwysfawr o wariant ym mis Hydref 2010.

Roedd gan yr Awdurdod amgylchedd rheolaeth fewnol effeithiol i leihau'r risg o gamddatganiadau perthnasol yn y datganiadau ariannol

19. Mae gan yr Awdurdod amgylchedd rheolaeth fewnol effeithiol sy'n lleihau'r risg o gamddatganiadau perthnasol yn y datganiadau ariannol. Yn ei adroddiad blynyddol, daeth y gwasanaeth archwilio mewnol i'r casgliad canlynol:
 - 'Mae gan Awdurdod Heddlu Dyfed-Powys: "System rheolaeth fewnol gadarn, ar y cyfan, er bod gwendidau a all roi rhai o amcanion y system yn y fantol". Rhydd hyn lefel o Sicrwydd Rhesymol yn gyffredinol o ran y gwaith o gyflawni amcanion Awdurdod Heddlu Dyfed-Powys'.
20. Yn benodol, deuthum i'r casgliadau canlynol:
 - cafwyd bod y trefniadau i gynnal y systemau rheolaeth fewnol yn effeithiol;
 - fel mewn blynyddoedd blaenorol, mae'r gwasanaeth archwilio mewnol wedi cyrraedd y safonau proffesiynol gofynnol ac felly roedd yn bosibl i ni ddibynnu ar ei waith, yn ôl y bwriad;
 - cafwyd bod y trefniadau ar waith ar gyfer sicrhau mai dim ond lle bo darpariaeth benodol iddo ymgymryd â thrafodion y gwnaeth yr Awdurdod hynny a'u bod wedi parhau i weithredu'n effeithiol;
 - roedd fframwaith llywodraethu'r Awdurdod yn gweithredu'n effeithiol ynghyd â'r trefniadau i atal a chanfod twyll a llygredd.
21. Byddaf yn parhau i fonitro sefyllfa ariannol yr Awdurdod yn 2011-12.

Roedd systemau ariannol pwysig yr Awdurdod yn cael eu rheoli a'u gweithredu'n briodol yn ôl y bwriad

22. Roedd fy adolygiad o systemau ariannol yr Awdurdod yn cynnwys dogfennu'r systemau ariannol pwysig a, lle y bo angen, profi'r rheolaethau mewnol neu ddibynnu ar waith archwilio mewnol am sicrwydd bod y rheolaethau yn effeithiol.
23. Deuthum i'r casgliad y gellir dibynnu ar systemau ariannol pwysig yr Awdurdod i gynhyrchu canlyniadau sy'n gywir mewn ffyrdd perthnasol. Mae rhai mân feysydd ar gyfer gwella a drafodwyd â rheolwyr ac mae camau gweithredu priodol eisoes yn cael eu hystyried a'u cymryd. Caiff yr Is-bwyllgor Archwilio, sy'n monitro'r broses weithredu, ei hysbysu o bob argymhelliad a wneir gan y gwasanaeth archwilio mewnol ac allanol, a hynny gan reolwyr. Nid oes materion penodol y mae angen i mi dynnu sylw'r aelodau atynt.

Mae gan yr Awdurdod drefniadau corfforaethol priodol ar waith i ddefnyddio adnoddau'n effeithiol

Roedd gan yr Awdurdod drefniadau priodol yn 2010-11 i'w helpu i sicrhau darbodusrwydd, effeithlonrwydd ac effeithiolrwydd yn ei ddefnydd o adnoddau

24. Wrth archwilio cyfrifon yr Awdurdod bob blwyddyn, mae'n ofynnol i mi o dan Adran 17(2)(d) o Ddeddf Archwilio Cyhoeddus (Cymru) 2004 fodloni fy hun ei fod wedi gwneud trefniadau priodol i sicrhau darbodusrwydd, effeithlonrwydd ac effeithiolrwydd yn ei ddefnydd o adnoddau. Adlewyrchir y gofyniad hwn hefyd yn y Cod. Nodir fy nghasgliad ffurfiol ar drefniadau Gwerth am Arian yr Awdurdod ar gyfer 2010-11 yn [Atodiad 1](#).
25. Yn ogystal â'r archwiliad o'r cyfrifon blyneddol, mae ffynonellau pwysig eraill o sicrwydd wedi deillio o waith perfformiad ac arolygu Arolygiaeth Cwnstabiliaeth Ei Mawrhydi (HMIC) a'r gwasanaeth archwilio mewnol.
26. Y Swyddog Atebol oedd yn gyfrifol am roi trefniadau priodol ar waith i sicrhau darbodusrwydd, effeithlonrwydd ac effeithiolrwydd o ran defnydd yr Awdurdod o adnoddau. At ddibenion fy ngwaith, rwyf wedi gwerthuso systemau'r Awdurdod yn erbyn nifer o gwestiynau. Nodir y dull gweithredu hwn yn fanwl yn [Atodiad 2](#). Ar gyfer pob cwestiwn, rwyf yn ystyried a oes bylchau yn y trefniadau y disgwylir iddynt fod ar waith ac arwyddocâd y bylchau hynny.
27. Nid oedd unrhyw faterion yn codi o'm gwaith yn y maes hwn ar gyfer 2010-11 yr hoffwn dynnu eich sylw atynt.

Mae gwaith Arolygiaeth Cwnstabiliaeth Ei Mawrhydi ar ymateb yr Awdurdod i bwysau ariannol yn ategu fy nghasgliad ynghylch y trefniadau i sicrhau gwasanaethau effeithlon, darbodus ac effeithiol

28. Cynhaliodd HMIC waith maes ar gyfer ei hadolygiad, *Valuing the Police: Preparedness Inspection*, ym mis Ionawr 2012 a gwnaethom fynychu nifer o gyfarfodydd casglu gwybodaeth gyda HMIC bryd hynny. Cyhoeddodd HMIC ei hadroddiad lleol ar sefyllfa'r Awdurdod, ac adroddiad thematig cenedlaethol ar sefyllfa pob awdurdod heddlu ledled Cymru a Lloegr, ym mis Gorffennaf 2012.
29. Nodwyd y canlynol yn adroddiad lleol HMIC:
 - Roedd yr heddlu a'r awdurdod yn deall maint yr her ariannol a oedd yn eu hwynebu yn glir, ac maent wedi ystyried nifer o opsiynau i ddatblygu cynllun i ateb yr her honno.

-
- Bydd y rhaglen o newidiadau uchelgeisiol sy'n deillio o hwnnw yn ailstrwythuro'r Heddlu ac yn sicrhau arbedion dros y pedair blynedd nesaf. Y bwriad oedd y byddai'r arbedion hyn, mewn gwirionedd, uwchlaw'r gofyniad ariannol o £9.5 miliwn a hynny tua 30 y cant; byddai hyn yn rhoi sicrwydd i ymdopi ag unrhyw newidiadau neu gostau na ellid eu rhagweld.
 - Roedd strategaeth ar waith ar gyfer cyfnod llawn yr adolygiad cynhwysfawr o wariant, gyda chynlluniau manwl ar gyfer y ddwy flynedd gyntaf.
 - Câi'r cynnydd ei oruchwylio gan yr Heddlu a'r Awdurdod, gyda threfniadau llywodraethu clir a rheoli prosiect da ar waith.
 - Mae gan yr Heddlu a'r Awdurdod weledigaeth glir ar gyfer plismona dros y pedair blynedd nesaf, sy'n rhoi blaenoriaeth i ddarparu gwasanaethau i'r cyhoedd (yn arbennig plismona yn y gymdogaeth) ac i ddiogelu rhag niwed.
 - Mae'r Ysgrifennydd Cartref yn disgwyl i heddluoedd ac awdurdodau wneud toriadau ariannol gan barhau i leihau troseddau heb amharu ar y rheng flaen. Mae gan Heddlu Dyfed-Powys dargedau ar waith i leihau nifer y troseddau treisgar difrifol a difrod troseddol. Mae hefyd yn anelu at sicrhau bod nifer y troseddau treisgar mwyaf difrifol yn sefydlog.
- 30.** Mae gwaith HMIC yn ategu fy nghasgliadau ynglŷn â threfniadau'r Awdurdod i sicrhau gwasanaethau effeithlon, darbodus ac effeithiol. Yn arbennig, mae'n cadarnhau bod yr Awdurdod a'r Heddlu mewn sefyllfa dda i weithio yn unol â'u cyllideb gan y bydd llai o adnoddau ar gael iddynt dros y pedair blynedd nesaf. Byddaf yn parhau i weithio gyda HMIC ac arolygwyr a rheoleiddwyr eraill i nodi cyfleoedd posibl i gydweithio ar waith archwilio perfformiad yn 2011-12.
- 31.** Fel rhan o'n trefniadau cydweithio, rydym wrthi'n cynnal adolygiad gyda HMIC i gyflwyno'r wybodaeth ddiweddaraf am y cynnydd a wneir o ran cyflawni'r cynlluniau i ateb yr her ariannol dros y blynyddoedd sydd ar ôl o'r Adolygiad Cynhwysfawr o Wariant. Bydd yr adolygiad yn dilyn ein hadroddiad ar y cyd, sef *Cynnal Gwerth am Arian yng Ngwasanaeth yr Heddlu*, cylch cyntaf Arolygiadau Gwerth yr Heddlu HMIC a chyhoeddiad diweddar yr adroddiad thematig *Adapting to Austerity*.
- 32.** Mae dull cydgysylltiedig o weithredu rhwng Swyddfa Archwilio Cymru a HMIC yn sicrhau na chaiff cynnwys rhaglenni gwaith ei ddyblygu ac yn hyrwyddo prosesau rhannu rhwng ein priod sefydliadau i lywio ein rhaglenni gwaith a helpu i sicrhau bod gwybodaeth yn cael ei rhannu'n weithredol ac yn ddi-oed a bod risgiau a phryderon allweddol yn cael eu harchwilio.
- 33.** Byddwn yn ymwneud, ar y cyd, â'r cyfarfodydd cefnogi a herio sydd ar y gweill ac unrhyw waith dilynol sy'n rhan o'r broses adolygu. Fel rhan o'r trefniant hwn, byddwn yn llunio adroddiad adborth i bob awdurdod a phapur briffio cenedlaethol ar gyfer yr Archwilydd Cyffredinol.

Atodiad 1

Casgliad ar drefniadau Awdurdod Heddlu Dyfed-Powys ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben 31 Mawrth 2011 ar gyfer sicrhau darbodusrwydd, effeithlonrwydd ac effeithiolrwydd yn ei ddefnydd o adnoddau

Cyfrifoldebau'r Swyddog Atebol

Mae'r Swyddog Atebol yn gyfrifol am roi trefniadau priodol ar waith i sicrhau darbodusrwydd, effeithlonrwydd ac effeithiolrwydd o ran defnydd yr Awdurdod o adnoddau, ac i sicrhau stiwardiaeth a llywodraethu priodol. Mae'r Swyddog Atebol hefyd yn gyfrifol am adolygu digonolrwydd ac effeithiolrwydd y trefniadau hyn yn rheolaidd.

Cyfrifoldebau'r Archwilydd

Mae gennyf gyfrifoldeb o dan Adran 17(2) o Ddeddf Archwilio Cyhoeddus Cymru 2004 i ddod i'r casgliad, o'm harchwiliad o gyfrifon blynyddol yr Awdurdod, p'un a wyf yn fodlon o ran bodolaeth y trefniadau a oedd ganddo ar waith yn ystod y flwyddyn i'w helpu i gyflawni ei gyfrifoldeb i sicrhau darbodusrwydd, effeithlonrwydd ac effeithiolrwydd yn ei ddefnydd o adnoddau yn briodol. At ddibenion fy ngwaith yn y maes hwn, rwyf wedi asesu 'trefniadau priodol' yn bennaf fel trefniadau rheoli perfformiad corfforaethol a rheoli ariannol sefydliad, y diffinnir elfennau pwysig ohonynt ym Mharagraff 48 o'r Cod.

Cyflwynaf adroddiad os oes materion o bwys wedi dod i'm sylw sy'n fy atal rhag dod i'r casgliad bod yr Awdurdod wedi gwneud trefniadau priodol o'r fath. Wrth ymgymryd â'm gwaith, nid wyf wedi ystyried a yw'r trefniadau sydd ar waith yn cynrychioli'r holl drefniadau a allai fod ar waith. Nid yw'n ofynnol ychwaith i mi ystyried, ac nid wyf wedi ystyried fel rhan o'r agwedd hon ar fy ngwaith, effeithiolrwydd y trefniadau sydd ar waith ar gyfer sicrhau gwerth am arian yn ystod y flwyddyn a adolygir.

Casgliad

Mae'r casgliad canlynol yn seiliedig ar waith a wnaed fel rhan o'm harchwiliad o gyfrifon 2010-11 i gadarnhau, ym mhob ffordd berthnasol, pa drefniadau a oedd ar waith gan yr Awdurdod yn ystod y flwyddyn i'w helpu i gyflawni ei gyfrifoldeb i sicrhau darbodusrwydd, effeithlonrwydd ac effeithiolrwydd yn ei ddefnydd o adnoddau, ac yn gyfyngedig i'r gwaith hwnnw.

Wrth ymgymryd â'm gwaith, nid wyf wedi ystyried a yw'r trefniadau sydd ar waith yn cynrychioli'r holl drefniadau a allai fod ar waith. Nid yw'n ofynnol ychwaith i mi ystyried, ac nid wyf wedi ystyried, effeithiolrwydd y trefniadau sydd ar waith ar gyfer sicrhau gwerth am arian yn ystod y flwyddyn a adolygir.

Ar sail Datganiad Llywodraethu Blynyddol yr Awdurdod ac o ganlyniad i'r gwaith a gyflawnwyd, fel y disgrifiwyd uchod fel rhan o'm harchwiliad o gyfrifon 2010-11, a'r holl wybodaeth arall yr ystyriais ei bod yn berthnasol, rwy'n fodlon o ran bodolaeth y trefniadau a oedd ar waith gan yr Awdurdod yn ystod y flwyddyn i'w helpu i gyflawni ei gyfrifoldeb i sicrhau darbodusrwydd, effeithlonrwydd ac effeithiolrwydd yn ei ddefnydd o adnoddau yn briodol. Yn seiliedig ar y gwaith a gynhaliwyd, ac yn gyfyngedig iddo, rwyf wedi codi materion amrywiol, ac wedi gwneud argymhellion i wella trefniadau'r Awdurdod. Trafodir ac esbonnir y materion hyn ymhellach yn fy Llythyr Archwilio Blynyddol i'r Awdurdod.

Anthony Barrett
Archwilydd Penodedig
Tachwedd 2011

Swyddfa Archwilio Cymru
24 Heol y Gadeirlan
Caerdydd CF11 9LJ

Atodiad 2

Meini prawf ar gyfer asesu trefniadau'r Awdurdod yn ystod 2010-11 o ran sicrhau darbodusrwydd, effeithlonrwydd ac effeithiolrwydd yn ei ddefnydd o adnoddau

Trefniadau rheoli perfformiad corfforaethol a rheoli ariannol	Cwestiynau ar drefniadau
Pennu amcanion, penderfynu ar bolisiâu a gwneud penderfyniadau	A yw'r Awdurdod wedi rhoi trefniadau ar waith ar gyfer pennu, adolygu a gweithredu ei amcanion strategol a gweithredol?
Diwallu anghenion defnyddwyr, rhanddeiliaid a'r boblogaeth leol	A yw'r Awdurdod wedi sefydlu modd o gyfathrebu â'r boblogaeth leol, defnyddwyr y gwasanaeth a rhanddeiliaid eraill yn cynnwys partneriaid, ac a oes trefniadau monitro i sicrhau bod negeseuon allweddol ynglŷn â gwasanaethau yn cael eu hystyried?
Monitro ac adolygu perfformiad	A yw'r Awdurdod wedi rhoi trefniadau ar waith i fonitro perfformiad a chraffu arno, er mwyn nodi amrywiannau posibl yn erbyn amcanion, safonau a thargedau strategol, i weithredu lle y bo angen, a chyflwyno adroddiad i'r Awdurdod?
Cydymffurfiaeth â pholisiâu sefydledig	A yw'r Awdurdod wedi rhoi trefniadau ar waith i gynnal system rheolaeth fewnol gadarn, yn cynnwys trefniadau ar gyfer sicrhau cydymffurfiaeth â chyfreithiau a rheoliadau, a pholisiâu a gweithdrefnau mewnol?
Risgiau gweithredol ac ariannol	A yw'r Awdurdod wedi rhoi trefniadau ar waith i reoli ei risgiau busnes o bwys?
Rheoli adnoddau ariannol ac adnoddau eraill	<p>A yw'r Awdurdod wedi rhoi trefniadau ar waith i werthuso a gwella'r gwerth am arian y mae'n ei gyflawni yn ei ddefnydd o adnoddau?</p> <p>A yw'r Awdurdod wedi rhoi trefniadau ar waith i sicrhau bod ei wariant yn cyfateb i'r adnoddau sydd ar gael?</p> <p>A yw'r Awdurdod wedi rhoi trefniadau ar waith i reoli a monitro perfformiad yn erbyn cyllidebau, gan gymryd camau adferol lle bo'n briodol, a chyflwyno adroddiad ar y canlyniadau i uwch reolwyr a'r Awdurdod?</p>
Safonau ymddygiad priodol ac ati	<p>A yw'r Awdurdod wedi rhoi trefniadau ar waith ar gyfer monitro perfformiad a chraffu arno, i nodi amrywiannau posibl yn erbyn amcanion, safonau a thargedau strategol ar gyfer gweithredu a, lle y bo angen, gyflwyno adroddiad i aelodau?</p> <p>A yw'r Awdurdod wedi rhoi trefniadau ar waith gyda'r nod o hyrwyddo a sicrhau gonestrwydd a phriodoldeb wrth gynnal ei fusnes?</p>

Atodiad 3

Adroddiadau a gyhoeddwyd ers fy llythyr archwilio diwethaf

Adroddiad	Dyddiad
Amlinelliad o Archwiliad 2011	Ebrill 2011
Archwiliad o'r Adroddiad Datganiadau Ariannol	Medi 2011
Archwiliad o Ddatganiadau Ariannol	Tachwedd 2011
Adroddiad Archwilio Blynnyddol	Tachwedd 2011



WALES **AUDIT** OFFICE

SWYDDFA **ARCHWILIO** CYMRU

Wales Audit Office
24 Cathedral Road
Cardiff CF11 9LJ

Swyddfa Archwilio Cymru
24 Heol y Gadeirlan
Caerdydd CF11 9LJ

Tel: 029 2032 0500

Ffôn: 029 2032 0500

Fax: 029 2032 0600

Ffacs: 029 2032 0600

Textphone: 029 2032 0660

Ffôn Testun: 029 2032 0660

E-mail: info@wao.gov.uk

E-bost: info@wao.gov.uk

Website: www.wao.gov.uk

Gwefan: www.wao.gov.uk